

Хліб від зайця

Євген Гуцало

«Хліб від зайця»

Євген Гуцало

Влітку і восени бабуся приносила внучатам яблука чи грушки. Зимою ж був хліб від зайця. Вона добувала краєць з хустинок чи з-за пазухи, і він пахнув свіжістю й морозом. Люда і Вітя мали від тих ласощів по половині, вони їли їх похапцем. Зовні хліб від зайця нічим не відрізнявся від того, що лежав у них на столі, але на смак він був незрівнянно кращий. Навіть передати не можна, який він був на смак. Це можна було тільки відчутися. Люда і Вітя з жалістю дивились, як меншають шматки хліба в їхніх руках, але не могли втриматись, щоб не їсти, щоб зберегти бодай до вечора, — дуже було смачно.

— А де ви на цей раз перестріли зайця? — питав бабуся білоголовий Вітя, який вірив у нього від усього свого щирого серця, бо був найменший.

Люда також вірила, але вона була старша, а одного разу мама сказала бабусі, що ніякого зайця немає.

Вітя тоді й слухати не хотів про це, а Люда — слухала. Вона навіть сказала якось, що заєць, можливо і є, але він свого хліба нізащо не віддасть.

— А цього разу, дітки, — починала бабуся, — я його стріла в лісі.

— Який же він був?

— Сірий, сірий.

— І він нічого вам не казав? — допитувався Вітя.

Люда сказала:

— Це ж він для зайченят ніс хліб, а ви взяли. Він більше ніколи не дасть.

— Не дасть? — турбувався Вітя.

— Ну, той самий, може, й не дасть, — згоджувалась баба, — але інший дасть. Бо в лісі багато зайців.

— От добре! — радів Вітя.

Бабуся гостювала в них, а потім поверталась додому, в сусіднє село...

Якось видався погідний день. Люда з Вітею гралися на вулиці. Серед голубого неба котилося далеке, холодне, хоча й усміхнене, сонце.

— А я зараз піду, — сказав Вітя. — В ліс.

— Навіщо?

— Здибаю зайця.

— І віднімеш у нього хліб? — загорілись у неї очі.

— Угу...

Вони, таємниче озирючись, вибралися із свого, добре знайомого подвір'я на шлях. І на шляху також озирались: щоб не помітили батьки та не вернули назад. Ноги загрузали в снігу.

— А ти знаєш, де ліс? — запитала Люда.

— Там, за селом, — зробив Вітя непевний рух рукою.

Тепер вона йшла неохоче, лінькувато. У неї розв'язався черевик, то вона довго длубалася біля нього, доки зав'язала.

— А я не хочу йти, — сказала раптом.

Вітя здивувався.

— Чому? — запитав.

— А мама казала, що ніякі зайці не дають хліба. То бабуся з дому приносить.

І вона, повернувшись, побігла назад.

Вітя почував себе скривдженим і трохи розгніваним. Не сподівався, що все може повернутись так. Хай би Люда сказала зразу, що не хоче йти, а то пішла, а тепер назад вертається. І невже бабуся обманює? Ні, бабуся завжди каже чисту правду. Та й не може такий смачний пахучий хліб бути не від зайця!

Він повільно рушив з місця, подався уперед трохи неохоче, але далі — все рішучіше й швидше. Поминув величезний громадський сад, кілька хат під солом'яними стріхами, — і ось уже кінець їхнього села. Попереду слалась біла смуга поля, а за нею темнів ліс. Те хвилювання, яке трохи втихомирилось у Вітиних грудях, зараз знову затремтіло тривожно й ниюче, і ноги самі приростали до землі, не наважуючись зрушити, щоб нести його до лісу, де мав стрітись заєць.

А Люда подалась на ставок. Вона ковзалась на черевиках, а то їздила з дівчатками на санчатах. Додому повернулась пізно, вже вечоріло.

Мати накинулася на неї:

— Ти де була? А Вітя де?

— Я каталася на ставку. А Вітя пішов у ліс.

— У ліс? — здивувалась мати.

— Авжеж. Він хоче принести хліб від зайця.

У цей час біля воріт почулось хропіння коней, завищали полози саней. Якийсь дядько зіскочив з саней і, несучи на оберемку Вітю, пішов до ґанку, де стояла Люда і мама.

— А де ж ви надибали його? — спитала стурбовано мати.

— Серед лісу.

— Ви дивіться, — жахнулась мати. — Таке вперте дитя.

— Авжеж, — погодився дядько. — Йшло хліб віднімати в зайця. Ха-ха!..

— Ну, спасибі вам, — подякувала мати.

Дядько не відповів і, риплячи чобітьми, подався геть. Скоро вйокнув на коней, поїхав.

— Ах ти ж сякий-такий! — почала сваритись мати.

Але Вітя не заплакав. Він тільки шкодував, що його піймали і привезли додому. Він хотів утекти, але дядько міцно притримував його рукою...

Увечері повернувся з роботи батько, і вони з матір'ю довго розмовляли про Вітю.

А Люда почувала себе осоромленою. Вона спершу навіть перед очі не хотіла показуватись малому братові, читала якусь книжку з малюнками. Але коли він улігся спати, вона не втерпіла й підійшла до нього.

— Вітю, — тихенько покликала.

Він подивився на неї свіжими, блискучими очима.

— Що ти бачив?

— Ліс. Великий такий... Там яр чорний... Хотів спуститись, але дядько не пустив...

— Вітю, ти сердишся на мене?

Він нічого не відповів. Їй стало гірко, і вона заплакала. На той плач прибігла мати.

— Ой, ці діти, — бідкалася вона. — Вічно з ними клопоту наберешся. Вигадують щось, плачуть.

Люда плакала, мати її заспокоювала, а Вітя дивився на них чистими, свіжими очима...